

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

www.efsyn.gr

Η Δέσποινα Χατζηπαυλίδου και η Χριστίνα Καραγιάννη στην επετειακή παράσταση για τα 15 χρόνια παρουσίας της Nova Melancholia

ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ 30.05.2022, 18:30

Με πιο ανατρεπτικό στοιχείο, την αθωότητα

Γρηγόρης Ιωαννίδης

Ουσιαστικά στον Ταύρο παρακολουθούμε ένα ντεφιλέ ετερότητας μαζί με την παρουσίαση ενός νου που καθοδηγεί την πορεία μας, ενώ στο κέντρο βρίσκεται και μια ρετροσπεκτίβα της ομάδας.

Τα 15 χρόνια της γιορτάζει φέτος η καλλιτεχνική κίνηση Nova Melancholia, χρόνια γεμάτα με δημιουργία, αγωνία και τρέλα. Ο χρόνος περνάει γρήγορα, γρηγορότερα από τα βήματά μας, καθώς φαίνεται. Κι αυτό το πρωτοποριακό σχήμα του θεάτρου μοιάζει να ξεκίνησε μόλις χθες, με τις φρέσκες σκηνικές και εικαστικές προτάσεις, άλλοτε με τα στοιχεία χορογραφικής περφόρμανς και άλλοτε διάλεξης, εμπνευσμένο από κείμενα μη δραματικά ή πρόσωπα της τέχνης, με ποίηση, δοκίμιο ή πρόζα, - πάντα όμως με το ίδιο μεταμοντέρνο, μη γραμμικό και ανοικτό τρόπο, με την μέθοδο του μοντάζ, κυρίως με το χαλαρό, παρειϊστικο στιλ μιας ομάδας που κι αν είναι χαλκέντερη (45 παραγωγές σε 15 χρόνια!), δίνει ακόμη την εντύπωση πως ό,τι βλέπουμε θα μπορούσε να είναι μαζί το πρώτο και τελευταίο έργο της.

Καθώς καθόμουν στη θέση μου, στο τυπικό για τις επιλογές των Melancholia, άδειο, αφόρτιστο και αταύτιστο νέο στέκι του Ταύρου, δεν γινόταν να μη σκεφτώ πόσο άλλαξε το θέατρό μας αυτά τα 15 χρόνια. Πόσο αλλάξαμε εμείς... Στις πρώτες τους παραστάσεις, στην «Περιγραφή Μάχης», στο «Αηδίασμα» του Πεντζίκη ή στο «Walter Benjamin “Θέσεις για τη φιλοσοφία της Ιστορίας”», θυμάμαι έντονα τον Βασίλη Νούλα και Μανώλη Τσίπο να επιτελούν τα επιμελώς ανεπιτήδευτα πλάνα τους μπροστά σε ένα κοινό που ακόμα έστεκε αμήχανο μπροστά στο νέο είδος έκφρασης. Στους λιγότερο ενήμερους για τους στόχους της πρωτοπορίας τους, η Nova Melancholia έμοιαζε περισσότερο με εξτραβαγκάντσα, μια πρόταση καταρχήν ασύμβατη με τους πολλούς, στοχευμένη στους λίγους.

Το πιο ιδιαίτερο όμως σε εκείνους τους Nova Melancholia, που δεν μπορούσε να αφήσει κανέναν ανεπηρέαστο, ήταν εξ αρχής μια πρωτοφανής διαφάνεια στην ίδια την μαρτυρία τους. Νομίζεις πως η αφετηρία της κίνησής τους (για την οποία το καθαρά καλλιτεχνικό αποτέλεσμα αποτελεί μόνο ένα μέρος) βρίσκεται όχι στην υπόκριση, την ερμηνεία, στο νόημα ή στην όποια θέση, αλλά -τι πιο ριζοσπαστικό από αυτό;- στην ορατότητα, την απορία, στην αίσθηση των πραγμάτων και στον διάχυτο μετεωρισμό των μελών της.

Αυτό που θέλω να πω είναι πως στη βάση της όλης προσπάθειας, μα και σαν εξήγηση της διάρκειάς της, βρίσκεται μια στάση των μελών της ομάδας απέναντι στη γύρω από αυτούς ζωή, κοινωνία, πολιτεία και έκφραση, μια στάση που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σχεδόν «ηθική». Πρόκειται για την ηθική που διαποτίζει όλη την πρωτοπορία, την καθιστά αγώνα υπέρβασης της φόρμας αλλά και απόρριψης κάθε στερεότυπου και η οποία, πέρα από το όποιο «άλλο», αναζητά πρώτα και υπερασπίζεται το κοντινό και ελεύθερο «αυτό».

Όταν μια τέτοια στάση ζωής στηρίζει εσωτερικά μια καλλιτεχνική κίνηση, υπάρχει πάντα κάτι περισσότερο από το απλό καλλιτεχνικό ενδιαφέρον για να φέρει κοντά ανθρώπους, να τους δώσει κίνητρο, να ξεπεράσει τις δυσκολίες και να υπερβεί τις αμφισβητήσεις. Στα χρόνια της ζωής της η ομάδα της Nova Melancholia ύψωσε σε διάφορα σημεία της πόλης, από το «Εμπρός» στην πλατεία Βάθη και από την Πειραιώς στον Ταύρο, μια σημαία με το σύμβολο μιας νέας μελαγχολίας.

Στα έργα της, παρουσιάσεις, αλλά και κατά μέρος εκδόσεις και happenings των βασικών μελών της, είδαμε τον σκοτεινό και απωθημένο κόσμο των τραυμάτων μας. Αντλήσαμε από την εργασία της τη χαρά του παιχνιδιού και την σάτιρα της υπερβολικής σοβαρότητας. Λάβαμε από τον αυτοσαρκασμό της, δύναμη για να δούμε καθαρά τα σχήματα της καθημερινότητάς μας.

Όπως συμβαίνει και πάλι, τη φορά αυτή στον Ταύρο με τον Marcel Duchamp -προφανώς πρότυπο για τους εμπνευστές της παράστασης, Βασίλη Νούλα (σκηνοθεσία και σύλληψη) και Κώστα Τζημούλη (σκηνικά, κοστούμια και σύλληψη). Επιστρέφουμε πίσω στη ρίζα μιας έκφρασης που ρέει ασχημάτιστη και απροσημάτιστη όπως το νερό: αθώο στην πηγή του, διαβρωτικό στο κύμα του. Όπως πάντα υπάρχει εδώ η ταυτοτική πρόκληση, το camp και το queer. Και περισσότερο κι από τα διεκδικητικά νεύματα, συναντούμε για μια ακόμη φορά την ίδια εκείνη αθωότητα, σαν το πλέον ανατρεπτικό στοιχείο, τη διάχυτη αποδοχή των πάντων -στο βάθος όλων του εαυτού μας-, και την απελευθερωτική ενέργεια της ομάδας.

Σε πρώτο επίπεδο βρίσκεται βέβαια ο ίδιος ο Duchamp και ο λόγος του. Το πρόσωπό του όμως δεν παραδίδεται σε εμάς αλλά κρύβεται πίσω από ιδιοκατασκευές, ώστε αυτός ο λόγος να παράγει κίνηση.

Τα σώματα των πέντε περφόρμερ (Χριστίνα Καραγιάννη, Σταύρος Καραμπάτσος, Μάριο Μπανούσι, Νίκος Ντάσης, Δέσποινα Χατζηπαυλίδου) παρελαύνουν και επιδεικνύονται, ποζάρουν και ναρκισσεύονται, κουβαλούν διάφορα ενσώματα ρεπερτόρια και κάποτε δείχνουν να πάσχουν στις στολές τους. Ωστόσο υπάρχουν διασπαρμένες στην παράσταση στιγμές ελευθεριότητας, ενθουσιώδεις εκρήξεις ορατότητας, όπως και εκδήλωση ενός εαυτού που χαιρείται (με) την εαυτότητά του.

Ουσιαστικά στον Ταύρο παρακολουθούμε ένα νεφιλέ ετερότητας μαζί με την παρουσίαση ενός νου που καθοδηγεί την πορεία μας. Στο κέντρο βρίσκεται και μια ρετροσπεκτίβα της ομάδας, -το

παρελθόν, όσο κι αν το υποτιμούμε, συγκροτεί κι αυτό την ταυτότητα μας. Και όταν, ακόμα πιο βαθιά στον πυρήνα, εμφανίζεται στις οθόνες μας ένα πρόσωπο οικείο στον ένα από τους δυο καλλιτέχνες της παράστασης, τότε κάτι τρυφερό και σπαρακτικό ανθίζει ξαφνικά στο μωσαϊκό του διαμερίσματος στον Ταύρο. Ποιος είπε πως δεν χωρούν στις εκτονώσεις της ετερότητας στιγμές διάφανης, αμετάφραστης μελαγχολίας για τα ανθρώπινα;

Δεκαπέντε χρόνια είναι πράγματι πολλά για να μείνει διαφανής μια ιδέα. Στους Nona Melancholia, στα βασικά μέλη της ομάδας και σε όσους/ες/α συνεργάστηκαν μαζί τους όλα αυτόν τον καιρό πιστώνουμε τελικά την πίστη πως στον χρόνο και στην πόλη ορισμένα μέρη της αθωότητας στέκουν ακόμα σταθερά.

Η δική τους κατάθεση χαρίζει σε εμάς την αίσθηση του καιρού μας. Ή, «τη μη συστηματική χαρτογράφηση ποικίλων αισθητικών, στρατηγικών και κειμένων που έχουν συμβάλλει στη διαμόρφωση της μελαγχολίας της εποχής», -με τα δικά τους λόγια.